

Asia

E-kirje; Yhteinen eurooppalainen tiekartta covid-19-rajoitustoimenpiteiden purkamiseksi

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel ja Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen julkaisivat 15.4.2020 yhteisen eurooppalaisen tiekartan COVID19-rajoitustoimenpiteiden purkamiseksi.

Suomen kanta

COVID19-pandemia on edellyttänyt jäsenvaltioilta ja EU:lta nopeaa toimintaa väestön terveyden suojelemiseksi sekä kriisin yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikutusten rajoittamiseksi. Suomi pitää tarpeellisena, että jäsenvaltioiden toimenpiteitä kriisistä ulospääsemiseksi yhteensovitettaisiin. Näin voidaan osaltaan tukea COVID-19 aiheuttamien kuolemien ja vakavien sairastumisten vähentämistä sekä rajoitustoimenpiteiden asteittaista purkamista tavalla, joka edistää EU:n yhteisten arvojen, perusoikeuksien ja -vapauksien toteutumista sekä sisämarkkinoiden eheyttä.

Suomi pitää suositusluonteista tiekarttaa perusteltuna ja se vastaa pääosin kansallisia linjauksia ja tehtyjä toimenpiteitä. Suomi on seurannut kansallisissa rajoitustoimissa ECDC:n ja WHO:n suosituksia, joihin myös uusi tiekartta nojautuu. Jatkotyössä tulee huomioida, että jäsenvaltiot ovat epidemian osalta eri tilanteissa ja vaiheissa. Kriisin yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset ovat suuret ja vakavat. Riittävä kansallinen liikkumavara etenemissuunnitelmassa on tarpeen tasapainoteltaessa oikea-aikaisen rajoitustoimista luopumisen ja talouden normaalin toiminnan palauttamisen kanssa. Koordinoitu lähestymistapa on välttämätöntä myös sisämarkkinoiden toimivuuden takaamiseksi.

Suomi pitää välttämättömänä, että asteittainen rajoitustoimien purku perustuu kasvavaan epidemiologiseen ja lääketieteelliseen tietoon uudesta viruksesta. Rajoitusten purkamisessa on huomioitava laaja-alaiset vaikutukset ja tähdittävä tasapainoon kansanterveydellisten sekä sosiaalisten, taloudellisten ja työllisyysnäkökohtien välillä. Toimenpiteitä tehtäessä tulee ennakoida niiden ihmisiin kohdistuvat fyysiset, sosiaaliset ja psyykkiset vaikutukset sekä ottaa huomioon eri väestöryhmät, erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevat ryhmät. Suomi pitää hyvänä haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien huomioimista tiekartassa.

Rajoituksia purettaessa hyötyä voi muiden toimien, kuten lisätyn testauskapasiteetin ohella olla taudista varoittavista ja kontaktien jäljittämistä tukevista mobiilisovelluksista. Unionin yhteistä työkalupakkia koskevan komission suosituksen mukaisesti Suomi pitää tärkeänä, että sovellukset perustuvat vapaaehtoisuuteen ja kunnioittavat perusoikeuksia, kuten yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa. EU-tason työ on huomioitu Suomen kansallisissa valmistelutoimissa.

Suomi suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen EU:n sisä- ja ulkorajojen avaamisen vaiheittaisesta lähestymistavasta. Suomi pitää hyvänä, että unionin sisällä toimia pyritään harmonisoimaan. On kuitenkin tärkeää, ettei unionin toimilla rajoiteta jäsenvaltion mahdollisuutta päättää tarvittaessa muita jäsenvaltioita tiukemmista rajoituksista, mikäli se on välttämätöntä kansanterveyden ja yhteiskunnan toiminnan turvaamiseksi.

Suomi tukee ja auttaa muita EU-jäsenmaita mahdollisuuksien mukaan niiden koronavasteessa. EU-tason koordinaatio on tärkeää myös solidaarisuustoimissa. Samoin Suomi tukee ja osallistuu aktiivisesti EU:n toimiin rokotteen ja lääkkeiden kehittämiseksi.

EU:n koordinoitu lähestymistapa rajoitustoimien purkamisessa tukee osaltaan myös EU:n roolia globaalissa vastauksessa COVID-19 -pandemiaan ja sen seurauksiin.

Pääasiallinen sisältö

Eurooppa-neuvoston jäsenet pyysivät videokokouksessaan 26.3. Euroopan komission ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajia laatimaan ulospääsystrategian COVID-19-rajoitustoimien purkamiseksi koordinoitusti. Eurooppalainen tiekartta rajoitustoimien purkamiseksi julkaistiin 15.4.2020.

Tiekartan johdannossa todetaan COVID-19-pandemian johtaneen ennennäkemättömiin haasteisiin terveydenhuoltojärjestelmille sekä dramaattisiin sosioekonomisiin vaikutuksiin Euroopassa ja koko maailmassa. Kaikissa EU-jäsenmaissa on tehty rajoittavia toimenpiteitä ja yli puolessa maista on julistettu hätätila. Rajoittavat toimenpiteet ovat olleet välttämättömiä viruksen leviämisen hidastamiseksi, ja ne ovat jo pelastaneet kymmeniä tuhansia ihmishenkiä, mutta samaan aikaan ne ovat aiheuttaneet suuret sosiaaliset ja taloudelliset kustannukset sekä merkittäviä häiriöitä EU:n sisämarkkinoilla. Julkishallinto on pyrkinyt tasapainottamaan sosiaalis-taloudellisia vaikutuksia sekä jäsenmaissa että EU-tasolla.

Tiekartassa todetaan, että on selvää, että poikkeukselliset rajoitukset eivät voi kestää loputtomiin. Tarvitaan jatkuvaa arviointia siitä, ovatko ne edelleen oikeasuhteisia, kun tieto viruksesta ja taudista kehittyy. On välttämätöntä suunnitella tarkasti, kuinka jäsenvaltiot voivat käynnistää taloudellisen ja sosiaalisen toiminnan uudelleen, samaan aikaan minimoimalla mahdolliset vaikutukset ihmisten terveyteen ja terveydenhuoltojärjestelmien kestävyys. Tämä edellyttää hyvin koordinoitua lähestymistapaa EU:ssa ja kaikkien jäsenvaltioiden kesken.

Tiekartta perustuu Euroopan tartuntatautikeskuksen (ECDC) sekä komission neuvoantavan COVID-19-ryhmän tarjoamaan asiantuntemukseen ja neuvoihin, ja siinä otetaan huomioon useiden jäsenvaltioiden kokemukset sekä Maailman terveysjärjestön (WHO) ohjeet. Siinä annetaan suosituksia jäsenvaltioille, joiden tavoitteena on poistaa asteittain rajoitustoimenpiteet yhteiskuntien ja talouden käynnistämiseksi.

Ajoitus

Tiekartassa esitetään kolme keskeistä kriteeriä rajoitustoimien purkamisen ajoitukselle:

- 1) Epidemiologiset arviointiperusteet, jotka osoittavat, että taudin leviäminen on vähentynyt merkittävästi ja pidemmällä ajanjaksolla.
- 2) Terveysjärjestelmien kapasiteetin riittävyys, koskien esimerkiksi tehohoitopaikkoja, sairaalapaikkoja, lääkkeiden saatavuutta sekä terveydenhuollon henkilökunnan saatavuutta
- 3) Asianmukainen seurantakapasiteetti, mukaan lukien laajamittainen testauskapasiteetti viruksen leviämisen havaitsemiseksi ja seuraamiseksi, yhdistettynä kontaktien jäljittämiseen ja mahdollisuuksiin eristää ihmisiä tapauksissa, joissa infektiot ilmenevät uudelleen ja leviävät edelleen.

Periaatteet

Tiekartassa tuodaan esiin muutamia peruseriaatteita, joita tulisi noudattaa rajoitustoimenpiteitä purettaessa:

- 1) Toimenpiteiden tulee perustua tieteeseen ja terveyden tulee olla keskiössä. Päätös rajoittavien toimenpiteiden lopettamisesta on moniulotteinen poliittinen päätös, joka sisältää kansanterveydellisten etujen tasapainottamisen muiden sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten kanssa.
- 2) Toimenpiteet tulee koordinoida jäsenmaiden kesken. Koordinoinnin puute rajoittavien toimenpiteiden poistamisessa saattaa aiheuttaa kielteisiä vaikutuksia kaikille jäsenvaltioille ja aiheuttaa poliittista kitkaa. Jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava toisilleen ja komissiolle hyvissä ajoin terveysturvakomitean välityksellä ennen kuin ne ryhtyvät poistamaan rajoituksia ja ottaa huomioon toistensa näkemykset. Viestinnän ja keskustelun olisi tapahduttava integroidun poliittisen kriisitoiminnan yhteydessä (IPCR).
- 3) Jäsenvaltioiden välinen kunnioitus ja yhteisvastuullisuus on keskeistä. Ammattilaisten ja jäsenvaltioiden on jaettava runsaasti tietoa, ja keskinäinen avunanto kriisin aikana on avainasemassa.

Oheistoimenpiteet

Tiekartassa todetaan, että nykyisten rajoitustoimenpiteiden asteittaisen poistamisen onnistunut hallinta vaatii kaikkien jäsenvaltioiden kannalta merkityksellisiä oheistoimenpiteitä. EU ryhtyy toimenpiteisiin tukeakseen jäsenvaltioita tässä suhteessa.

- 1) Tiedon kerääminen ja luotettavan raportointijärjestelmän luominen. Kansanterveysviranomaisten on kerättävä ja jaettava tietoja kansallisella ja alueellisella tasolla yhdenmukaisella tavalla koskien viruksen leviämistä, tartunnan saaneita ja toipuneita henkilöitä ja heidän mahdollisia suoria yhteyksiään.
- 2) Puitteiden luominen kontaktien jäljittämiseksi ja varoittamiseksi käyttämällä mobiilisovelluksia, jotka kunnioittavat tietosuojaa. Mobiilisovellusten tarkoituksena on varoittaa kansalaisia lisääntyneestä tartuntariskistä, joka johtuu COVID-19-positiivisen henkilön läheisyydessä olemisesta. Sovellukset ovat erityisen tärkeitä rajoittamistoimenpiteiden poistamisvaiheessa, kun yhä useammat ihmiset ovat yhteydessä toisiinsa. Tällaisten mobiilisovellusten käytön tulisi olla yksilöille vapaaehtoista, käyttäjän suostumukseen perustuvaa ja täysin yksityisyyden suojaa ja henkilötietojen suojaa kunnioittavaa. Komissio

on antanut 8.4.2020 aiheesta suosituksen (C(2020) 2296 final), jota on täydennetty komission ja jäsenvaltioiden yhteisellä työkalupakilla (toolbox) ja komission tietosuojanäkökohtia koskevalla ohjeistuksella (C(2020) 2523 final). Suomessa on käyty keskustelua mahdollisen kansallisen, tartuntaketjujen jäljitystä tukevan sovelluksen kehittämisestä ja käyttöönotosta. Päätöksiä asiasta ei ole vielä tehty. Suomen kansallisista valmistelutoimista vastaa sosiaali- ja terveysministeriö yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa.

- 3) Testauksen laajentaminen ja yhdenmukaisten testausmenetelmien luominen. Rokotteen puuttuessa laajamittainen testaus, joka tarjoaa nopeita ja luotettavia tuloksia, on avain pandemian torjumiseen ja myös ennakkoodellytys rajoitustoimenpiteiden poistamiselle tulevaisuudessa. Testauksen parantamiseksi jäsenvaltioissa tarvitaan kolmiosainen lähestymistapa:
 - a. Jatkuvan COVID-19 -diagnostiikkakapasiteetin kehittäminen ja lisääminen
 - b. Sellaisten testaus suunnitelmien laatiminen, joissa määritetään mitkä testit missä vaiheessa tehdään ja priorisoidaan testien soveltaminen
 - c. Itsetestauspakkausten käyttöönottoa voitaisiin harkita asianmukaisesti validoituna ja niiden luotettavuus varmistaen

Tiekartan mukaan testausmenetelmien yhdenmukaistaminen on kriittinen osa tätä lähestymistapaa ja edellyttää kokemusten jakamista vertailukelpoisten tulosten saavuttamiseksi kaikkialla EU:ssa ja jäsenvaltioiden alueilla.

- 4) Terveystieteellisten ja henkilökohtaisten suojavälineiden kapasiteetin ja kestävyysparantaminen. Rajoitustoimenpiteiden asteittainen poistaminen johtaa väistämättä uusiin tartuntoihin. Siksi on välttämätöntä, että terveydenhuoltojärjestelmä pystyy hoitamaan uudet COVID-19-potilaat. Komissio on kerännyt EU- rahoitusta tarjoamaan lisäresursseja – mukaan lukien henkilöstö – ja tukemaan terveydenhuoltojärjestelmiä COVID-19-kriisissä.
- 5) Lääketieteellisten ja henkilökohtaisten suojavälineiden kapasiteetin parantaminen. Jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppanien välinen kilpailu on johtanut hintojen huomattavaan nousuun. Tämä on korostanut koordinoinnin merkitystä riittävien toimitusten varmistamiseksi kaikkialla EU:ssa. Komissio toimii tässä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Lääkinnällisten laitteiden ja henkilönsuojaimien turvallisuuden ja suorituskyvyn arvioinnissa kansallisten viranomaisten olisi jaettava parhaita käytäntöjä ja pyrittävä yhteisymmärrykseen yhteisistä lähestymistavoista ilmoitettujen laitosten avulla. Jäsenvaltioiden olisi perustettava yksi yhteispiste kaikille henkilönsuojaimia ja lääkinällisiä laitteita koskeville kysymyksille testauslaitosten ja markkinavalvontaviranomaisten linkittämiseksi.
- 6) Turvallisen ja tehokkaan rokotteen kehittäminen on välttämätöntä COVID-19-pandemian lopettamiseksi. Sen kehittäminen ja nopeutettu käyttöönotto ovat siksi välttämättömiä. Komissio käyttää lisärahoitusta rokotetta koskevan tutkimuksen edistämiseksi.
- 7) Samanaikaisesti turvallisten ja tehokkaiden hoitomenetelmien ja lääkkeiden kehittäminen, voisi rajoittaa viruksen vaikutuksia tulevina kuukausina ja antaa taloudelle ja yhteiskunnille mahdollisuuden toipua nopeammin. Kliiniset tutkimukset ovat alkaneet, ja kuten rokotteidenkin kanssa, komissio ja Euroopan lääkevirasto (EMA) valmistelevat hallinnollisten menettelyjen nopeuttamista kliinisestä tutkimuksesta myyntiluvan myöntämiseen.

ECDC:n ja COVID-19 neuvoa-antavan paneelin tieteellisten lausuntojen perusteella komissio on kehittänyt joukon suosituksia jäsenvaltioille siitä, kuinka rajoitustoimenpiteitä voidaan asteittain poistaa.

1. Toiminta tapahtuu asteittain, koska rajoituksia puretaan eri vaiheissa ja vaiheiden välillä tulisi olla riittävästi aikaa, koska niiden nostamisen vaikutus voidaan mitata vain ajan myötä.
2. Yleiset toimenpiteet olisi asteittain korvattava kohdennetuilla. Tämän ansiosta yhteiskunnat voisivat palata vähitellen normaalitilaan suojaten samalla EU:n väestöä virukselta.
 - a) Kaikkein haavoittuvimpia ryhmiä olisi suojeltava kauemmin: vaikka kattavia tietoja puuttuu edelleen, todisteiden perusteella vanhemmat ja kroonisia sairauksia kärsivät ihmiset ovat suuremmassa vaarassa. Mielenterveysongelmista kärsivät ovat toinen mahdollinen riskiryhmä. Olisi harkittava toimenpiteitä niiden suojelemiseksi edelleen, samalla kun poistetaan muiden ryhmien rajoitukset.
 - b) Diagnosoitujen tai lieviä oireita saaneiden ihmisten tulisi olla karanteenissa ja heidän olisi saatava riittävä hoitoa. Tämä auttaa katkaisemaan tartuntaketjut ja rajoittamaan taudin leviämistä.
 - c) Turvallisten vaihtoehtojen tulisi korvata nykyiset yleisesti kieltävät toimenpiteet.
 - d) Yleiset poikkeustilat, joissa hallituksilla on poikkeukselliset valtuudet, olisi korvattava kohdennetummilla toimilla perustuslaillisia järjestelyjä noudattaen. Näin varmistetaan demokraattinen vastuuvollisuus ja toteutettujen toimenpiteiden läpinäkyvyys ja yleinen hyväksyntä sekä taataan perusoikeudet ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen.
3. Rajoitustoimenpiteiden purkaminen olisi aloitettava toimenpiteillä, joilla on paikallisia vaikutuksia, ja niitä olisi vähitellen ulotettava koskemaan toimenpiteitä, joilla on laajempi maantieteellinen kattavuus, ottaen huomioon kansalliset erityispiirteet.
4. EU:n sisä- ja ulkorajojen avaamiseen tarvitaan vaiheittainen lähestymistapa, joka lopulta palauttaa Schengen-alueen normaalin toiminnan.
 - a) Sisärajojen valvontaa olisi poistettava koordinoitusti. Käyttöön otetut matkustusrajoitukset ja rajatarkastukset olisi poistettava, kun raja-alueiden epidemiologinen tilanne lähenee riittävästi ja sosiaalista etäisyyttä koskevia sääntöjä sovelletaan laajasti ja vastuullisesti. Rajojen asteittaisessa avaamisessa tulisi antaa etusija raja- ja kausityöntekijöille ja EU:n liikkuvien työntekijöiden syrjintää tulisi välttää. Naapurimaiden olisi oltava läheisessä yhteydessä toisiinsa helpottaakseen rajojen avaamista läheisessä koordinaatiossa komission kanssa. Komissio antaa myös yksityiskohtaisempia ohjeita kuljetuspalvelujen, yhteyksien ja vapaan liikkuvuuden palauttamiseksi asteittain niin nopeasti kuin terveystilanne sen sallii, myös kesälomamatkailun suunnittelu huomioiden.
 - b) Ulkorajojen uudelleen avaaminen ja kolmansissa maissa asuvien pääsy EU-alueelle tulisi tapahtua toisessa vaiheessa, ja siinä olisi otettava huomioon viruksen leviäminen EU:n ulkopuolella ja uudelleen leviämisen vaarat. On edelleen tarpeen jatkaa EU:n ulkopuolelta unioniin suuntautuvan tarpeettoman matkustamisen rajoittamista.

5. Taloudellisen toiminnan uudelleen aloittaminen olisi toteutettava asteittain, jotta varmistetaan, että viranomaiset ja yritykset voivat riittävästi sopeutua lisääntyvään toimintaan turvallisella tavalla. Kaikkien ei pitäisi palata takaisin työpaikalle samanaikaisesti, vaan ensin tulisi keskittyä vähemmän haavoittuviin ryhmiin ja aloihin, jotka ovat välttämättömiä taloudellisen toiminnan helpottamiseksi. Etätyötä tulisi edelleen suosia. Työpaikoilla tulisi noudattaa pandemian asettamia työterveys- ja työturvallisuussääntöjä.
6. Komissio perustaa nopean hälytyksen toiminnon (rapid alert function) toimitus- ja arvoketjun häiriöiden tunnistamiseksi, tukeutuen muun muassa olemassa oleviin verkostoihin.
7. Ihmisten kokoontumiset tulisi asteittain sallia, esimerkiksi seuraavassa järjestyksessä:
 - a) Koulut ja yliopistot
 - b) Kaupallinen toiminta
 - c) Ravintolat, kahvilat
 - d) Massatapahtumat

Liikennepalvelujen asteittainen käyttöönotto olisi mukautettava matkustusrajoitusten asteittaiseen poistamiseen ja tietuustyypisten toimintojen asteittaiseen käyttöönottoon ottaen samalla huomioon riskitaso kyseisillä alueilla. Pienemmän riskin mukaiset yksilölliset kuljetukset (esim. henkilöautot) olisi sallittava mahdollisimman pian, kun taas julkisen liikenteen välineet olisi asteittain otettava käyttöön tarvittavilla terveystoimenpiteillä.

8. Pyrkimyksiä viruksen leviämisen estämiseksi olisi jatkettava. Valistuskampanjoiden olisi edelleen kannustettava väestöä toimimaan voimassa olevien hyvien hygieniakäytäntöjen mukaisesti. Sosiaalista etäisyyttä on syytä ylläpitää. Kansalaisille olisi annettava täydelliset tiedot tilanteesta, jotta he voivat estää viruksen leviämisen yksilöllisin toimenpitein ja vastuulla. Kasvosuojainten käyttöä tulisi harkita.
9. Toimia olisi seurattava jatkuvasti ja tarvittaessa kehitettävä valmiuksia palata tiukempiin suojatoimenpiteisiin, jos tartuntojen määrä nousee liiallisesti, mukaan lukien leviämisen kehitys kansainvälisesti.

Johtopäätökset

Tiekartassa todetaan, että tieteelliset neuvot, koordinointi ja yhteisvastuu EU:ssa ovat keskeisiä periaatteita, joiden avulla jäsenvaltiot voivat onnistuneesti poistaa nykyiset rajoitustoimenpiteet. Komissio analysoi edelleen jäsenvaltioiden COVID-19-pandemian torjumiseksi toteuttamien toimenpiteiden oikeasuhteisuutta tilanteen kehittyessä ja aikoo puuttua asiaan suhteettomiksi katsottujen toimenpiteiden poistamisesta etenkin silloin, kun niillä on vaikutusta sisämarkkinoihin.

Lopuksi tiekartassa todetaan, että rajoittamistoimenpiteiden purkamisen onnistunut koordinointi EU:n tasolla vaikuttaa myönteisesti myös EU:n elpymiseen. Tarvitaan strateginen elpymissuunnitelma, jossa otetaan huomioon kansalaisten tarpeet. Talouteen on saatava vauhtia ja on päästävä takaisin kestäväen kasvun tielle. On siirryttävä samaan aikaan sekä vihreään että digitaaliseen yhteiskuntaan ja hyödynnettävä kaikki tämänhetkisestä kriisistä saadut kokemukset EU:n valmiuden ja selviytymiskyvyn parantamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Tiekartta ei ole oikeudellisesti sitova.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU7 kirjallinen menettely 17.-20.4.2020
 Jaosto EU29 kirjallinen menettely 17.-20.4.2020
 Jaosto EU33 kirjallinen menettely 17.-20.4.2020
 EU-ministerivaliokunta 23.4.2020

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Hallitus totesi 16.3.2020 yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirusilanteen vuoksi. Suomessa on otettu käyttöön valmiuslaki. Tavoitteena on suojata väestöä sekä turvata yhteiskunnan ja talouselämän toiminta poikkeuksellisissa olosuhteissa. Valtioneuvosto ja toimivaltaiset viranomaiset saattavat tarvittavat päätökset ja suositukset voimaan valmiuslain, tartuntatautilain ja muun lainsäädännön mukaisesti. Toimivaltaiset viranomaiset antavat tarkempia ohjeita vastuidensa mukaisesti.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat valmiutta poikkeusolojen varalta (lain 27 §:n 34 kohta). Valmiuslaki ja sen nojalla annetut säädökset ovat siten voimassa myös Ahvenanmaalla, vaikka itsehallintolain tai maakuntalainsäädännön nojalla samoja tehtäviä eivät kaikilta osin hoida vastaavat viranomaiset kuin valtakunnassa eikä maakunnan ao. lainsäädännön sisältö kaikilta osin vastaa valmiuslaissa ja sen käyttöönottoasetuksessa mainittujen valtakunnan lakien sisältöä.

Valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat muun muassa rajavartiolaitosta, tartuntatautien torjuntaa sekä terveyden- ja sairaanhoidon piirissä toimivien kelpoisuusvaatimuksia, apteekkilaitosta, lääkkeitä ja lääkkeenomaisia tuotteita (itsehallintolain 27 §:n 34, 29 ja 30 kohta). Tartuntatautien torjuntaa koskevat hallintotehtävät ovat maakunnan toimivallassa (lain 30 §:n 9 kohta). Tartuntatautien torjuntaan liittyviä tehtäviä hoidetaan Ahvenanmaalla myös pandemian yhteydessä maakunnan viranomaisten toimesta. Maakunnassa sovelletaan tällöin valtakunnan lainsäädäntöä. Hallintotehtävät ohjautuvat niihin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluvat muun muassa terveyden- ja sairaanhoidon sekä opetuksen järjestämisvastuu (lain 18 §:n 12-14 kohta). Myös esimerkiksi julkiset tilaisuudet sekä ravintola- ja majoitustoiminta ovat maakunnan toimivallassa (lain 18 §:n 6 ja 21 kohta). Maakunnan toimivalta-aloilla Ahvenanmaan maakunnan hallitus on tarvittaessa ohjeistanut maakunnan viranomaisia ja kuntia valtakunnan lainsäädännön huomioimiseksi poikkeusolojen aikana.

Poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa on säädetty Ahvenanmaan itsehallintolain 32 §:n mukaisella sopimusasetuksella (tasavallan presidentin asetus poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa, 900/2000).

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komissio on ilmaissut alkavansa tarkkailla yhteistyön hengessä kansallisten poikkeus- ja rajoitustoimenpiteiden soveltamista.

Suomi on ilmoittanut keskeisimmistä kansallisista rajoitustoimenpiteistä neuvoston ja komission pääsihteeristöille 31.3.2020. Ilmoituksessa todetaan, ettei toimenpiteillä poiketa Suomen kansainvälisistä ja EU-oikeudesta johtuvista ihmis- ja perusoikeusvelvoitteista. Toimenpiteillä rajoitetaan perustuslain asettamissa rajoissa tiettyjen perusoikeuksien käyttämistä toisten perusoikeuksien käytön suojaamiseksi. Toimenpiteet ovat välttämättömiä, hyväksyttäviä, suhteellisia ja ajallisesti rajattuja.

Asiakirjat

Joint European Roadmap towards lifting COVID-19 containment measures
Yhteinen eurooppalainen etenemissuunnitelma covid-19-rajoitusten purkamiseksi

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ville Korhonen/VNK	ville.korhonen@vnk.fi	050 336 8017
Sari Vuorinen/STM	sari.vuorinen@stm.fi	050 472 7086
Anni-Riitta Virolainen-Julkunen/STM, anni-riitta.virolainen-julkunen@stm.fi		050 361 9343
Matti Pitkäniitty/SM	matti.pitkaniitty@raja.fi	050 565 8649
Terhi Bunders/UM	terhi.bunders@formin.fi	050 329 8291
Liisa Heinonen/TEM	liisa.heinonen@tem.fi	050 396 0605
Janina Groop-Bondestam/OM, janina.groop-bondestam@om.fi		050 401 8266
Heidi Kaila/VNK	heidi.kaila@vnk.fi	040 550 2078
Kirsti Vallinheimo/VM	kirsti.vallinheimo@vm.fi	040 734 6944

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat	kansanterveys, koronavirukset, pandemiat, rajat, sisämarkkinat, terveydenhuolto, terveyspolitiikka, rajavalvonta, sisäraja
Hoitaa	SM, STM, TEM, UM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, TULLI, VM, VNK, VTV, YM
